

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

16 maart 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Renaat Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, en tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het akkoord binnen de Vlaamse regering betreffende de dienstencheques in de kinderopvang

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aangekondigde rondetafelconferentie in verband met 'zorgen voor morgen'

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gelijkemansbeleid en de federale plannen tot mutualisering van de rechtshulp

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de niet-betrokkenheid van de minister bij het federale KYS-project voor gezonde tanden

Vraag om uitleg van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de vastgestelde verontreiniging van het grondwater te Vloesberg en de gevolgen hiervan voor Vlaamse gemeenten

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de problematiek van partnergerelateerd en intrafamiliaal geweld

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over herstellbemiddeling

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Dinsdag 16 maart 2004

VOORZITTER : De heer Koen Helsen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.09 uur.*

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Renaat Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, en tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het akkoord binnen de Vlaamse regering betreffende de dienstencheques in de kinderopvang

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Dijck tot de heer Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, en tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het akkoord binnen de Vlaamse regering betreffende de dienstencheques in de kinderopvang.

Minister Byttebier zal namens beide ministers antwoorden.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het is duidelijk waarom ik deze vraag tot beide ministers richt. In het verleden heb ik reeds twee actuele vragen over dit onderwerp gesteld. Dit dossier gaat over en weer, en beide ministers hebben daarover publieke verklaringen afgelegd. Toch zou ik over dit dossier enkele verduidelijkingen willen vragen.

In de perscommuniqués van de Vlaamse regering van 3 en 5 maart wordt gesteld dat er een oplossing is gevonden met betrekking tot de dienstencheques in de kinderopvang. Mevrouw Becq en ikzelf heb-

ben daarover al vragen gesteld. In het verlengde van de Tewerkstellingsconferentie is geopperd dat een bijkomende budgettaire ruimte van 13,8 miljoen euro zou worden geïnvesteerd in de kinderopvang. Hoeveel de dienstencheques daadwerkelijk zullen kosten, is niet duidelijk. Ik wil daarover meer weten.

Ten eerste, onlangs is duidelijk geworden dat er een extra investering van 4 miljoen euro in de reguliere kinderopvang komt. Dat geld zou ten goede komen van de buurt- en nabijheidsdiensten. We weten niet of dat betekent dat 9,8 miljoen euro zal worden geïnvesteerd in de dienstencheques. Hoe verklaart de minister het verschil tussen 13,8 miljoen euro waarvan toen sprake was en de 4 miljoen euro waarover men het nu heeft ? Het is ook niet duidelijk of dit voorstel de vorm zal aannemen van een ontwerp van decreet. Is dat zo ? Zal in een ontwerp rekening worden gehouden met de kritiek van de Raad van State, die stelde dat de formulering concreter moet worden gemaakt ?

Er moet, ten tweede, een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de reguliere kinderopvang en de opvang waarop het systeem van dienstencheques van toepassing is. In de loop van de totstandkoming van het stelsel heeft de minister daarover ook bedenkingen geformuleerd. Lost dit compromis het probleem op ?

Ten derde, welke stappen worden ondernomen om tot een volwaardig statuut van de onthaalouders te komen ?

Ten vierde, op welke decretale basis en met welke gevolgen zal het systeem van de dienstencheques voor kinderopvang worden ingevoerd ? In welk budget werd hiervoor voorzien ?

Van Dijck

Het vijfde punt betreft het beperkte experiment met de uitzendsector. Dit zou plaatsvinden binnen een bepaald tijdsbestek en onder toezicht van Kind en Gezin. Hoe concreet denkt de minister dit experiment te maken ? Als bijvoorbeeld een tijdsduur van 2 jaar wordt vooropgesteld, vindt men dan de nodige partners om daarin mee te gaan ? Dat vergt immers een zekere organisatie en bepaalde onkosten. Wordt er een garantie aan vastgekoppeld ? Of komt er een daadwerkelijke evaluatie na twee jaar ?

Ten slotte, wanneer denkt de Vlaamse regering dit in voege te laten treden ?

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wens mij volledig bij deze interpellatie aan te sluiten en heb nog bijkomende opmerkingen. Is het juist dat de dienstencheques alleen maar mogen worden gebruikt voor kinderopvang aan huis ? Is dat een definitieve beslissing ? Minister Landuyt koesterde immers andere plannen. Gaat het om een voorlopige of een definitieve beslissing om hier alleen kinderopvang aan huis mee te financieren en niet de buurtkinderopvang ? Valt deze laatste dan uit de boot ?

De minister hamerde terecht op het belang van kwaliteit. Volgens de pers is de minister erin geslaagd om strengere voorwaarden in te schrijven. Zo zou ook het gezin zelf worden gecontroleerd. Klopt die informatie ? Wie gaat dat doen ? Zal Kind en Gezin de gebruiker controleren en nakijken of er voldoende hygiëne en veiligheid zijn ? Wie is daarvoor verantwoordelijk ?

Er is in de pers ook gewezen op mogelijke problemen als de kinderen ziek zouden zijn. Klopt het dat daarover nog geen afgeronde regeling bestaat ? Welke grenzen worden gesteld aan de kinderopvang als het gaat om een combinatie met huishoudelijke werkzaamheden ? Het is belangrijk dat de kinderopvang niet verglijdt tot een goedkope huishoudhulp. Werden daarover duidelijke afspraken gemaakt ?

Er blijkt een beperking te bestaan voor het aantal kinderen. Ik begrijp dat, als het om meerdere gezinnen gaat. Worden er uitzonderingen gemaakt voor kroostrijke gezinnen ? De grens wordt nu op 5 kinderen gelegd. Worden gezinnen met meer dan 5 kinderen dan verplicht om verscheidene oppas-

sers in te huren ? Ik heb het zowel over autochtone als allochtone gezinnen.

Een bedrijf mag maar in één groot stedelijk gebied activiteiten opzetten. Hoe verloopt de controle daarop ? Het is niet zeer moeilijk om afzonderlijke vennootschappen op te richten en zo het experiment te omzeilen. Wordt er voldoende aandacht besteed aan de regionale spreiding ?

Mijn laatste opmerking betreft het statuut. Wij worden geconfronteerd met steeds meer verschillende statuten voor kinderopvang. Blijft de minister nadenken over een volwaardig werknemersstatuut voor de hele kinderopvangsector ?

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de dienstencheques zijn oorspronkelijk in het leven geroepen om de huishoudelijke taken van tweeverdieners wat te verlichten. Pas later is dat uitgebreid tot de kinderopvang. Mevrouw Dillen stelde het wat karikaturaal voor, maar het is uiteraard niet de bedoeling dat die mensen van 's morgens tot 's avonds ramen lappen en ander huishoudelijk werk doen, terwijl de kinderen in een babybox zitten.

Daarom is de precieze omschrijving van kinderopvang en licht huishoudelijk werk van belang. Het is eigenlijk onvermijdelijk dat die dingen enigszins door elkaar lopen, en we kunnen dan ook niet het tegenovergestelde verwachten, namelijk dat de babysit op een stoel zit te wachten als de kinderen in bed liggen. Wat is de precieze omschrijving van de taken ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, collega's, dit is inderdaad een boeiend debat. Het ontwerp van decreet op de dienstencheques is op 5 maart door de regering goedgekeurd, en zou nog in maart in de commissie worden besproken.

Vooreerst wil ik duidelijkheid scheppen over de financiële inbreng. Reeds bij het opstellen van de begroting is 13,8 miljoen euro ingeschreven op de begroting van minister Landuyt. Het ging om een overdracht van federale gelden naar de Vlaamse begroting. Tijdens de ondernemingsconferentie ging het echter om andere gelden, meer bepaald om een bedrag van 4 miljoen euro.

Byttebier

Tijdens de ondernemingsconferentie bleek iedereen ervan overtuigd dat we voor het creëren van jobs en een heropleving van de economie de omgevingsfactoren goed moeten ontwikkelen. Het gaat dan bijvoorbeeld om kinderopvang, mobiliteit, en andere randvoorwaarden om mensen aan het werk te krijgen. In die optiek is besloten te investeren in kinderopvang. Er stonden toen nog allerlei mogelijkheden open. De dienstencheques waren er daar één van, maar het kon bijvoorbeeld ook opvang aan huis zijn. In het document werd een opsomming gegeven.

Als concreet gevolg van de ondernemingsconferentie doet de Vlaamse regering een investering van 4 miljoen euro netto boven op de 13,8 miljoen euro. Dat geld is zowel voor de buurt- en nabijheidsdiensten als voor de onthaalouders en de kinderdagverblijven. Ik verwacht tegen Pasen te kunnen aangeven waar die investering concreet naartoe gaat.

We willen dat bedrag zo snel mogelijk aanwenden op plaatsen waar de inzet van kinderverzorgsters helpt om kinderopvang te garanderen. Daartoe gaan we op zoek naar blinde vlekken, waar de vraag het grootst is. In de persmededeling gaf ik het voorbeeld van Leuven, waar een kinderdagverblijf, met de nodige infrastructuur, ongebruikt blijft omdat er geen kinderverzorgsters zijn. Op zulke plaatsen kunnen we met die 4 miljoen euro onmiddellijk kinderopvang creëren, alleen door de inzet van kinderverzorgsters.

De 13,8 miljoen euro voor de dienstencheques is beschikbaar, maar er is een eigen wetgeving voor nodig. Dat is het ontwerp van decreet dat hier hopelijk nog voor Pasen kan worden besproken. Veel van de hier gestelde vragen kunnen aan de hand van het ontwerp van decreet zelf al worden beantwoord. Zo staat er duidelijk in dat het gaat om opvang aan huis.

Ook wat mevrouw Dillen opmerkte over de 5 kinderen, staat er in. Haar opmerking is dan ook terecht. We zullen moeten uitmaken hoe we daar mee omgaan. Het is namelijk niet de bedoeling dat de kinderverzorgster die aan huis komt, plots de opvang verzorgt van 10 of 15 kinderen uit de buurt die komen toegestroomd. Het aantal staat er dus in om veiligheid en kwaliteit te kunnen garanderen, maar we kunnen nog bespreken hoe we op zulke concrete problemen ingaan, hetzij in het decreet zelf, hetzij in de uitvoeringsbesluiten. In de uitvoeringsbesluiten zullen we met de praktische aspecten rekening moeten houden. Gezien het belang

ervan, zitten de kwaliteitsgaranties echter al in het decreet zelf vervat.

In een krant konden we lezen dat in het decreet de controle van de netheid van het huis is opgenomen. Dat is juist, maar het is niet de bedoeling om van kinderverzorgsters controleurs te maken die de netheid en de hygiëne van de ouders nagaan.

Wat het statuut van de onthaalouders betreft, wil ik benadrukken dat die 4 miljoen euro ten dele ook de onthaalouders ten goede zal komen. Samen met Kind en Gezin voeren we een campagne om onthaalouders te rekruteren. Vandaag beschikken ze over een statuut met socialezekerheidsrechten. In de federale wet is bepaald dat die formule voor 3 jaar geldt. Nadien zullen we een en ander evalueren.

Het budget voor de dienstencheques bedraagt dus 13,8 miljoen euro. Het bedrag van 4 miljoen euro kan ik onmiddellijk besteden. De besteding van de 13,8 miljoen euro zal gebeuren in de mate dat de mensen een beroep doen op de dienstencheques.

We vinden het belangrijk om te werken met de vierhonderd uitzendpunten van de crèches en de buitenschoolse kinderopvang. Het zal dus niet gaan om huishoudsters die de kinderen er nog eens bijnemen, maar om voorzieningen die al ervaring hebben met kinderverzorging. Er wordt ruimte gelaten voor andere ondernemingen om met dit systeem te experimenteren. Uitzendkantoren hebben grote interesse voor het systeem. De kwaliteit zal wel worden bewaakt. Het gaat om een experiment van 2 jaar, en bedrijven moeten hun activiteiten beperken tot een grootstad in een provincie. Dat zal nadien worden geëvalueerd.

Tijdens de bespreking van de tekst zullen we dieper ingaan op de concrete mogelijkheden en situaties die zich kunnen voordoen.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Ik dank de minister voor haar antwoord. We staan aan de vooravond van het inhoudelijk debat. Ik onthoud twee zaken. Een : in het decreet zal men zeer gedetailleerd alle mogelijkheden en situaties verwoorden. Dat staat een beetje haaks op wat er bij de aanvang was gepland. Twee : de verdere aanpak van het statuut van de onthaalouders is me niet erg duidelijk.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : In april 2003 is het nieuw statuut ingevoerd, voor een periode van 3 jaar. De problemen met de RSZ zijn weggewerkt. Binnen 2 jaar zullen we dat evalueren en nagaan of dat kan worden voortgezet.

Het is juist dat we het idee van een raamdecreet hebben laten varen, nadat het advies van de Raad van State werd ingewonnen en na de vragen die hierover in het parlement aan minister Landuyt zijn gesteld.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : We zullen bij de bespreking van het decreet nog de kans krijgen om uitvoeriger in te gaan op dit probleem.

Ik ben blij met de evolutie van dit dossier. Zelf denk ik nog altijd dat de kinderopvang aan huis de meest ideale vorm van kinderopvang is. Kort voor haar aftreden heeft minister Vogels het idee geopperd om te onderzoeken of ook de bewust thuiswerkende ouder een financiële ondersteuning kan krijgen. Hoe ver staat het daarmee ?

De voorzitter : We kunnen dat volgende week bespreken.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Dillen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aangekondigde rondetafelconferentie in verband met 'zorgen voor morgen'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de aangekondigde rondetafelconferentie in verband met 'zorgen voor morgen'.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, een van de topprioriteiten van deze regering is het wegwerken van de wachtlijsten in de gehandicaptensector. Het Vlaams Fonds kondigde aan dat de achterstand tegen 2007 zou zijn weggewerkt. In het najaar van 2003 heeft de VZW Opvangtekort aan de alarmbel getrokken over de problematiek van de wachtlijsten in de gehandicaptensector. Deze VZW heeft een aantal concrete en ernstige voorstellen gelanceerd.

Mevrouw de minister, naar aanleiding van vragen om uitleg in de commissie hebt u aangekondigd een rondetafelconferentie te organiseren over de initiatieven en voorstellen in verband met 'Zorgen voor morgen'. In dit forum zullen alle partners van de zorgsector rond de tafel gaan zitten en van gedachten wisselen over de maatschappelijke keuzes voor de toekomst. Dat was uw voornemen.

Er is inderdaad nood aan een rondetafelconferentie over de problematiek van personen met een mentale handicap. Alle betrokkenen, zowel op Vlaams als op federaal niveau, moeten daarbij betrokken worden en inspraak krijgen. Er moet een analyse worden gemaakt van de verschillende knelpunten, met als doelstelling ze weg te werken.

Wat is de stand van zaken inzake de organisatie van de door u aangekondigde rondetafelconferentie ? Welke groepen worden betrokken bij de organisatie hiervan ? Deze problematiek is geen exclusieve Vlaamse bevoegdheid, ook de federale regering heeft een verantwoordelijkheid. Wordt de federale overheid hierbij betrokken ? Op welke wijze gebeurt dat ?

Bent u bezig met een inventaris en een analyse van de verschillende knelpunten ? Welke concrete voorstellen kunnen reeds worden geformuleerd ? Wat is de stand van zaken inzake het wegwerken van de wachtlijsten in de gehandicaptensector ? Op welke wijze is het in de begroting ingeschreven krediet om het uitbreidingsbeleid verder te zetten in de eerste maanden van 2004 aangewend ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, 'Zorgen voor Morgen' is meer dan een rondetafelconferentie. Het gaat over de personen met een handicap-, kinderen- en ouderenzorg. Het past in het project 'Kleurrijk Vlaanderen'. Op het Zorgcongres van 11 december 2003

Byttebier

waren 900 deelnemers. De conclusies van dat congres zijn in een brochure opgenomen.

In een radio-interview is mijn mening gevraagd over het voorstel van de VZW Opvangtekort om een rondetafelconferentie te houden. Ik heb geantwoord dat ik het een goed idee vind, en stelde zelf voor om daar ook de federale overheid bij te betrekken. Dat is van belang voor terugbetalingen en dergelijke. De VZW Opvangtekort heeft geregeld overleg gepleegd met mijn kabinet. Mensen van de VZW maakten deel uit van de delegatie die na de betoging van eind 2003 met mijn kabinet overlegde. Ik ben zelf naar Peer geweest om de initiatiefnemers van de VZW te spreken over het probleem. Ze illustreerden er hoe opgroeiende schoolgaande jongeren met een handicap als volwassenen een nieuwe opvang moeten vinden. Dat is het grote pijnpunt. We hebben met hen concrete voorstellen en plannen besproken.

De VZW stelt dat veel ouders van kinderen met een handicap willen investeren in de stenen, op voorwaarde dat er de zorg wordt verzekerd. In het radio-interview heb ik gezegd dat ik dat idee geëgen ben. De werkgroep die zich buigt over het VIPA en de zorgvoorzieningen werd opgedragen uit te zoeken op welke manier mensen die willen investeren, in ruil de garantie krijgen dat de zorg wordt verzekerd.

Een officiële wachtlijst bestaat alleen in de gehandicaptensector : het gaat over de lijst die enkele jaren geleden is opgemaakt door het Vlaams Fonds. Van 2000 tot 2003 hebben bijkomend 4.900 mensen met een handicap een antwoord gekregen op hun vraag naar dringende hulpverlening. 700 kregen een persoonlijk assistentiebudget.

De meerjarenprogrammatie draait op volle toeren. Ik heb hier de bedragen. In de begroting 2004 is een krediet van 22,5 miljoen euro ingeschreven. Voor het persoonlijk assistentiebudget is dat een kleine 5 miljoen euro, ook voor de zorg wordt duidelijk gespecificeerd waar de programmatie haar beslag zal krijgen.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik leid eruit af dat de aangekondigde rondetafelconferentie in de pijplijn is blijven steken. Ik ga ervan uit dat zij voor het einde van de parlementaire werkzaamheden niet meer zal plaatsvinden.

De minister had nochtans op de radio aangekondigd dat zij alle zorgpartners bij de rondetafelconferentie zou betrekken. Ik hoop dat de volgende minister voor Welzijn de conferentie wel zal organiseren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gelijkemansbeleid en de federale plannen tot mutualisering van de rechtshulp

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gelijkemansbeleid en de federale plannen tot mutualisering van de rechtshulp.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, enkele weken geleden heeft de federale minister in het kader van het gelijkemansbeleid aangekondigd een verplichte rechtsbijstandverzekering te willen invoeren. De verzekering heeft tot doel ervoor te zorgen dat iedereen op dezelfde wijze toegang kan hebben tot rechtshulp en justitie. De erelonen zouden in de toekomst worden betaald door een fonds van de sociale zekerheid.

Het systeem heeft misschien wel nobele doelstellingen, maar ook talrijke nadelen. Het moet ook gezegd worden dat mindervermogenden vandaag al voldoende financieel worden ondersteund via het pro-Deosysteem, dat zeer goed werkt en waaraan alle Vlaamse balies hun medewerking verlenen. Het systeem is de voorbije 5 jaar veel verbeterd. Niet alleen jonge en onervaren stagiairs werken pro Deo, maar dankzij een beter beloningssysteem werken nu ook advocaten met ruime ervaring hieraan mee.

De plannen van de minister van Justitie worden verantwoord vanuit het gelijkemansbeleid, maar Vlaanderen is ook bevoegd voor gelijke kansen. Vlaanderen is hier een belangrijke partner en dient inspraak te krijgen. Mevrouw de minister, bent u in het kader van uw bevoegdheid inzake gelijke kansen betrokken bij de plannen tot verplichte rechtsbijstandverzekering om iedereen op dezelfde

Dillen

wijze toegang te verlenen tot rechtshulp en justitie ? Welk standpunt hebt u op dit overleg namens de Vlaamse regering ingenomen ? Zult u deze zaak agenderen op het Overlegcomité, indien u niet bent betrokken ?

Het punt is uitgebreid in de pers aan bod gekomen. De Orde van Vlaamse Balies heeft zich in een Staten-Generaal uitgesproken tegen deze plannen. Is er voorafgaand overleg geweest tussen uw kabinet en de Orde van Vlaamse Balies ? Welk standpunt hebt u hier verdedigd ?

Het huidige pro-Deosysteem, waarbij mindervermogens ondersteund worden bij het voeren van gerechtelijke procedures, werkt goed. Ieder systeem is voor verbetering vatbaar. Het zou wenselijk zijn vanuit Vlaanderen een positieve bijdrage te leveren. Hebt u onderzocht op welke wijze dit systeem een extra impuls en stimulans vanuit Vlaanderen kan krijgen ? Zo ja, wat zijn de resultaten ? Zo nee, overweegt u initiatieven te nemen om vanuit Vlaanderen een bijzondere bijdrage te leveren om rechtshulp voor iedereen toegankelijk te maken en het bestaande pro-Deosysteem te ondersteunen ? In het verleden is daar ook al in deze commissie over gesproken.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Justitie en Welzijn zijn twee bevoegdheden die federaal en regionaal zijn verdeeld. Zo is rechtsbijstand federaal, maar in het brede kader van de rechtshulp zijn wij bevoegd. Daderhulp, slachtofferhulp en schuldbemiddeling nemen wij op. Hier gaat het om rechtsbijstand. Op het vlak van de mutualisering van de rechtshulp ben ik niet betrokken door de minister van Justitie en is er evenmin overleg geweest tussen mijn kabinet en de Orde van Vlaamse Balies.

De vraag of de Vlaamse Gemeenschap een bijdrage kan leveren op dit vlak hangt samen met de vraag naar haar bevoegdheden op het vlak van de rechtshulp. Ik verwijs hiervoor naar een advies van de Raad van State van 24 februari 1998. In dit advies toetst de raad de bevoegdheid van de federale overheid tot het organiseren van rechtshulp. De raad stelt het volgende. 'Bij gebreke van een bepaling die de bevoegdheid inzake de organisatie van de juridische bijstand aan de gemeenschappen toewijst, dient geconcludeerd te worden dat de genoemde aangelegenheid behoort tot de residuaire bevoegdheid van de federale wetgever. Die aange-

legenheid moet in een ruime zin begrepen worden. Ze is niet noodzakelijk beperkt tot de bestaande rechtsbijstand en de pro-deoregeling, maar kan ook op een andere manier geregeld worden, bijvoorbeeld door bij de organisatie van de rechtshulp andere instanties dan alleen de balie te betrekken.'

Het is dus duidelijk dat de minister van Justitie bevoegd is voor het organiseren van de rechtshulp, zowel de eerstelijns- als de tweedelijns- hulp. Daarbuiten investeert de Vlaamse Gemeenschap nu al in een laagdrempelige eerstelijnsrechtshulp bij verschillende gezondheids- en welzijnsvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld het juridisch advies aan slachtoffers van misdrijven en aan andere doelgroepen bij de Centra voor Algemeen Welzijnswerk.

Het zou goed zijn het pro-Deosysteem verder uit te breiden. Men spreekt van een verzekering die iedereen zou moeten afsluiten en men buigt zich nu over dit systeem. Mijn keuze valt veeleer op de verdere uitbreiding van het pro-Deosysteem en niet op de mutualisering van de rechtshulp.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik dank de minister voor haar antwoord, zeker voor het laatste gedeelte ervan. Mensen die over voldoende financiële middelen beschikken, kunnen inderdaad zelf advocaten en rechtsprocedures betalen. Het zou goed zijn na te denken over een eventuele bijdrage vanuit Vlaanderen voor de verbetering van het bestaande pro-Deosysteem.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

De vergadering is geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 15.01 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.29 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de niet-betrokkenheid van de minister bij het federale KYS-project voor gezonde tanden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Strackx tot mevrouw Byttebier,

Voorzitter

Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de niet-betrokkenheid van de minister bij het federale KYS-project voor gezonde tanden.

De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Onlangs ging de Vlaamse Werkgroep voor Gezonde Tandenvan start met het KYS-project. Dit project is de uitvoering van het plan van ex-minister van Sociale Zaken Vandebroucke, die aansluitend op de besluiten van het strategisch verslag Perl-van Steenberghe, besloot om gratis tandheelkundige zorgen aan te bieden aan 15.000 kinderen tussen 7 en 12 jaar, afkomstig uit de minst bedeelde kringen. De federale regering maakte hiervoor 3,5 miljoen euro vrij, waarvan 1 miljoen euro voor preventie en 2,5 miljoen euro voor curatie.

In Vlaanderen gaat het over 8.475 kinderen in 10 pilootscholen. Het merendeel van de kinderen, namelijk een 4.000 kinderen, komt uit Antwerpen. Antwerpen neemt op die manier bijna de helft van het beoogde aantal voor zijn rekening. Limburg is tweede met een 2.000-tal kinderen, dan volgen Oost-Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In West-Vlaanderen is tot nu toe nog geen school geselecteerd en in Vlaams-Brabant een. Mijn informatie dateert van begin maart.

Het preventieve onderdeel betreft een sensibiliseringscampagne in de media, die half februari van start ging op Radio Donna of Ketnet en een rondreizende en speelse tentoonstelling die de pilootscholen zal aandoen. Het doel is de bezoeken kinderen te sensibiliseren voor tandhygiëne. Aan het einde van hun bezoek krijgen de kinderen een zogenaamde Dentipas, waarmee ze gratis tandheelkundige zorgen kunnen krijgen, met uitsluiting van orthodontische en prothetische behandelingen, bij een tandarts van hun keuze. Deze Dentipas is geldig tot 30 september 2004.

Eind 2004 zal de KYS-actie worden geëvalueerd en eventueel verlengd of uitgebreid. Nu al gaan er bij monde van een regeringspartij stemmen op om de gratis tandverzorging uit te breiden tot alle kinderen. Daar is uiteraard geen bezwaar tegen, maar de vraag moet toch worden gesteld wat het doel is van een eventuele gratis tandheelkundige behandeling voor alle kinderen, en of dit doel wordt bereikt door de voorgestelde maatregel.

Ik zet even de feiten op een rijtje. De mondgezondheid van de Vlaamse kinderen is er de jongste tijd flink op vooruit gegaan. Het percentage kinderen zonder cariës is gestegen van 25 percent in de jaren negentig tot meer dan 50 percent 10 jaar later. Toch wordt weinig of geen vooruitgang geboekt bij kinderen uit minderbedeelde sociaal-economische milieus. De mondtoestand van deze groep is soms ronduit dramatisch.

We moeten ons afvragen of de financiële drempel hiervan de oorzaak is of dat andere factoren aan de basis ervan liggen. Het remgeld voor alle tandvullingen bij kinderen en jongeren tot 18 jaar bedraagt momenteel 2,53 euro, voor het halfjaarlijks preventief onderzoek met balans en instructies tot 14 jaar is dat 3,51 euro en voor de verzegeling van putjes en groeven 1,13 euro voor de eerste tand en 0,79 euro voor de volgende tanden.

Met uitzondering van de orthodontische behandelingen, die evenmin in het KYS-project zitten, kan men dus bezwaarlijk beweren dat de tandheelkundige verzorging van kinderen een zware financiële aderlating betekent voor de ouders. Als een bepaalde sociaal-economische groep zich niet of laat-tijdig laat behandelen, moeten er dus andere factoren meespelen dan alleen maar de financiële drempel. Het gaat om een bepaalde mentaliteit die bij die groep heerst. Zij zijn minder dental-minded of mondhygiënebewust.

Een ander aspect betreft het feit dat tandheelkundige behandelingen bij kinderen, vooral bij melktanden, een veel slechtere prognose hebben dan bij volwassenen. Dat heeft te maken met het feit dat kinderen nu eenmaal moeilijker te behandelen zijn, maar vooral met de anatomie van hun gebit, dat kleiner is. Om een verbetering te bereiken van de mondgezondheid van kinderen, is de enige goede manier preventie. Het enige wat kan worden gedaan, is zorgen dat ze geen slechte tanden krijgen. Daarbij is een belangrijke taak weggelegd voor de Vlaamse minister bevoegd voor het preventief gezondheidsbeleid. Mevrouw de minister, het is dan ook betreurenswaardig dat u tot op heden in dit debat volledig afwezig bent gebleven.

Om de mondhygiëne van kinderen te verbeteren, moet worden begonnen met degelijke informatie aan jonge ouders via Kind & Gezin. Dit is van uitermate groot belang, maar het gebeurt op dit moment onvoldoende. Zo vragen ouders van al vrij grote kleuters hun tandarts wanneer de kinderen moeten beginnen met het poetsen van hun tanden. Ik sta telkens versteld van die vraag, want het antwoord is heel simpel : van zodra ze tanden hebben.

Strackx

Veel ouders schijnen dat niet te weten. Evenmin weten ze dat het belangrijk is aandacht te besteden aan het melkgebit. Ze gaan ervan uit dat het melkgebit maar tijdelijk is, zodat er niet al te veel tijd en moeite in moet worden gestoken.

Bij het medisch schooltoezicht in de centra voor leerlingenbegeleiding zou de kwaliteit van de mondhygiëne moeten worden geëvalueerd, veeleer dan het louter opsporen van cariës, zoals nu gebeurt. Die onderzoeken zouden trouwens veel beter door een tandarts gebeuren dan door een arts. De artsen van het CLB, en huisartsen in het algemeen, zijn onvoldoende opgeleid om mondonderzoek te doen.

Het zou ten slotte niet meer dan logisch zijn, gelet op de federale plannen voor gratis mondverzorging voor kinderen, dat u bij uw federale collega zou aandringen op het verplichten van een – weliswaar gratis – halfjaarlijks mondonderzoek met een balans en instructies, zoals dat in Nederland gebeurt. Daar is men verplicht om de 6 maanden bij de tandarts op controle te gaan, wil men niet buiten de verzekering vallen. Een maatregel om tandheelkunde voor kinderen gratis te maken, dreigt volledig zijn doel voorbij te schieten als er geen halfjaarlijkse verplichting aan verbonden is.

Mevrouw de minister, bent u betrokken bij de ontwikkeling van het preventiegedeelte van het KYS-project? Hebt u overleg gepleegd met de federale minister over de eventuele voortzetting van het KYS-project op het einde van dit jaar of over de gratis tandheelkundige verzorging van kinderen, om eigen accenten te kunnen leggen? Hebt u Kind & Gezin de opdracht gegeven meer aandacht te besteden aan het informeren van jonge ouders over mondhygiëne bij jonge kinderen, die op dit ogenblik immers onvoldoende lijkt?

Hebt u overleg gepleegd met de minister van Onderwijs om de CLB's aan te sporen meer aandacht te schenken aan de evaluatie van de mondhygiëne bij de regelmatige medische schoolonderzoeken? Hebt u bij de federale minister aangedrongen op de invoering van een verplicht halfjaarlijks mondonderzoek? Hebt u eventueel nog andere maatregelen genomen om de mondgezondheidstoestand van de Vlaamse bevolking in het algemeen en van kinderen in het bijzonder te verbeteren?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik kan op al deze vragen eigenlijk eenvoudig antwoorden met ja, maar ik zal ze toch een voor een overlopen.

Over het KYS-project is er één keer overleg geweest tussen professor Van Steenberghe, mijn medewerkers en de medewerkers van het kabinet van de minister van Onderwijs. Toen is overeengekomen de CLB's bij het project te betrekken. Professor Van Steenberghe vond dat evident, en heeft dat besluit overgebracht aan de projecthouders. Het is een project van de federale overheid, dat volledig onder het Riziv valt. Voor de praktische organisatie werd echter samengewerkt met het departement Onderwijs en de CLB's.

Ik som op wat de Vlaamse overheid zelf doet op het vlak van tandpreventie. Op de website van Kind & Gezin – Kind is Koning – is te vinden hoe vaak kinderen van elke leeftijd hun tanden moeten poetsen. Bijvoorbeeld voor peuters staat er 's morgens en 's avonds, gevolgd door het advies : 'Gebruik een zachte tandenborstel met een erwtje kindertandpasta.' Iets verder luidt het : 'Vanaf zes jaar moeten we driemaal per dag poetsen.'

Er worden ook suggesties gegeven. Aangezien het moeilijk is de mondhygiëne te verzorgen van kinderen die de hele dag op school zijn, wordt op de website de suggestie gedaan dat voor 's middags een fluoridemondspoeling een oplossing kan bieden. Dat illustreert het belang om er telkens het CLB en het onderwijs bij te betrekken.

Er wordt duidelijk gesproken van een fluoride-mondspoeling en van tandpasta met fluor. Het gaat niet om inname, want we kennen de discussie daarover. Ook tandartsen hebben daar uiteenlopende meningen over. Over fluoride in tandpasta is er evenwel geen discussie.

Dit toont aan hoe concreet Kind & Gezin met zijn website ouders reeds op de goede weg zet. Het begint echter al vroeger. Van in de materniteit en ook nog tijdens de huisbezoeken worden ouders attent gemaakt op het belang van een goede tandhygiëne. In het 'ABC van baby tot kleuter' is er ook bijzondere aandacht voor de toekomstige tanden. Daar hoort ook voedingsadvies bij, zoals geen zoet aan de fopspeen. Dat advies is intussen alom bekend, maar ook dat is het resultaat van de sensibilisatie van Kind & Gezin.

In Waregem en Tielt loopt momenteel een project voor tandpreventie, met controleregio's in Antwerpen en Vlaams-Brabant. Het project ging van start

Byttebier

op 1 oktober 2003. De ouders krijgen een vragenlijst, en hun kind wordt opgenomen in de studie. Het is de bedoeling 500 kinderen in de regio Waregem-Tielt te volgen. Ouders blijken enthousiast om daaraan mee te werken. Het project, onder leiding van professor Declerck van de KU Leuven, zal 5 jaar lopen, met een controle op 3 jaar en op 5 jaar. *(Opmerkingen van de heer Felix Strackx)*

Met dit grote pilootproject tandpreventie, dat wordt uitgevoerd samen met artsen, tandartsen, CLB's, gemeentebesturen, scholen, de universiteiten van Gent en Leuven en de Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg, is gekozen voor een multidisciplinaire aanpak om uit te zoeken hoe tandpreventie op de beste manier kan worden georganiseerd. Een analoog project gericht op een kansarme populatie zal in een tweede fase worden uitgevoerd.

U zei dat u van mij niets gehoord hebt over deze problematiek, maar we werken vaak in stilte. Toch zijn de projecten bijzonder boeiend, en leren we eruit, zodat we ze verder kunnen uitbreiden tot alle regio's in Vlaanderen. Dit project is van start gegaan op 1 oktober van vorig jaar met duidelijke doelstellingen.

In de CLB's moet het gebit onderzocht worden. Zo'n gebitsonderzoek is vijfmaal gepland, in de tweede kleuterklas, het eerste en het vijfde jaar lager onderwijs, en het eerste en het derde jaar secundair onderwijs. In geval van tandbederf bij leerlingen van het eerste jaar lager onderwijs en het eerste jaar secundair onderwijs, moet dat geregistreerd worden, zoals bepaald in een ministerieel besluit van 2001.

De Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging Jeugdgezondheidszorg heeft via een convenant de opdracht gekregen een standaard op te stellen, zodat mond- en tandonderzoek op gestandaardiseerde en wetenschappelijk verantwoorde wijze door alle CLB's kan worden uitgevoerd.

Deze opsomming toont aan dat de CLB's niet alleen de problemen detecteren, maar ook adviseren omtrent een verdere opvolging. Na de detectie verwijst het CLB specifiek naar de tandarts, wat bewijst dat er veel aandacht uitgaat naar de opvolging bij tandbederf.

Omtrent uw vraag naar een veralgemeend halfjaarlijks mondonderzoek bij de tandarts, wijs ik erop dat het jaarlijks onderzoek wel degelijk gratis is. Het is echter niet verplicht. We zien immers op verschillende domeinen dat in preventie de overtui-

gingskracht moet spelen. Het feit dat tandartsen zelf hun cliënten oproepen binnen het jaar terug te komen, zodat het onderzoek gratis is, maakt het grote verschil. De overheid kan niet alles in regels gieten, verplichten en dirigeren. Als de verschillende partners die bij een problematiek betrokken zijn, hun taak opnemen, dan levert dat ook onmiddellijk een respons op. Dat is niet onze bevoegdheid en het is niet dwingend, maar het is wel effectief.

Ik beschik nog over cijfergegevens over wat we investeren, en in hoeveel geld we voorzien voor het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie. Ik kan u die gegevens bezorgen. Ook de Vlaamse Werkgroep voor Gezonde Tandem wordt door ons gesubsidieerd.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de minister, de VWGT had enkele jaren geleden een soort bus, ik geloof de Dentibus, waar ze ook de scholen mee aandeden. Dat was een goed project, maar het bestaat niet meer. Ik moet wel zeggen dat het gebeurde in samenwerking met een tandpastafabrikant.

Minister Adelheid Byttebier : Er gaat zo'n 25.000 euro per jaar subsidie naar de Vlaamse werkgroep. De details van hun activiteiten ken ik echter niet. U kunt daar wel een schriftelijke vraag over stellen.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de minister, ik dank u in elk geval voor het antwoord.

Ik blijf wel met de vraag worstelen over hoe de doelgroep kan worden bereikt. Mensen die hun tanden laten verzorgen, moeten niet gemotiveerd worden om jaarlijks op controle te komen. Het zijn de personen die we nooit zien, die we moeten proberen te motiveren.

U verwijst naar een website, maar net die groep heeft geen toegang tot het internet. Ze zijn minder bereikbaar voor alle mogelijke vormen van moderne communicatie. We moeten ze eerst kunnen bereiken, vooraleer ze gemotiveerd kunnen worden. Het verplicht halfjaarlijks onderzoek zoals in Nederland lijkt mij een goede oplossing.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de vastgestelde verontreiniging van het grondwater te Vloesberg en de gevolgen hiervan voor Vlaamse gemeenten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Maght tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de vastgestelde verontreiniging van het grondwater te Vloesberg en de gevolgen hiervan voor Vlaamse gemeenten.

Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, het d'Hoppebos in Vloesberg of Flobecq, een gemeente die grenst aan het Vlaams Gewest, heeft al veel te verduren gehad. Ook de plaatselijke bevolking en de inwoners van de Vlaamse gemeente Brakel hebben het niet onder de markt met de stortactiviteiten die plaatsvinden in het stort Radar in de deelgemeente d'Hoppe.

Een rapport van de Waalse milieumaatschappij Spaque toont aan dat er in het grondwater van Vloesberg giftige stoffen zitten. Professor Vanhoorne, doctor milieu en arbeidsgezondheid aan de universiteit van Gent, stelt in de kranten dat hij niet begrijpt waarom de Waalse overheid geen verder onderzoek verricht naar het mogelijk gevaar voor de volksgezondheid, zeker nu benzeen is gevonden waarvan geweten is dat het leukemie veroorzaakt. Ook de zeer hoge concentraties lood zijn giftig voor het zenuwstelsel, vooral bij kinderen.

Uiteraard vormen de chemische stoffen alleen een probleem als ze door mensen worden opgenomen. We moeten echter niet wachten tot dat effectief gebeurt. Het is belangrijk dat het putwater en de groenten in de omgeving van het stort onbezoedeld zijn en blijven. Daar kunnen we alleen zekerheid over krijgen door controles, zeker nu ook de reeds bestaande vervuiling langzaamaan Vlaanderen binnensijpelt. Er zouden immers plannen zijn om de zavelgroeve op de Mont de Rhodes in de toekomst ook als stortplaats te gaan uitbaten. Dat probleem werd in deze commissie al aangekaart.

Als deze heuvel wordt volgestort, dan loopt het vervuild water samen met de grondwaterstromen in het Brakelbos. De nu al bestaande vervuiling van het stort Radar loopt blijkbaar ook al via de Dender naar Vlaanderen. De administratie Gezondheidszorg, afdeling Preventieve en Sociale Ge-

zondheidszorg heeft de mogelijkheid en de bevoegdheid om de kwaliteit van drink-, put-, oppervlakte- en grondwater en bodemverontreiniging te controleren. Ik ben ervan overtuigd dat het uitvoeren van zulke controles geen luxe is voor de streek en er moet dan ook dringend werk van worden gemaakt.

Bewoners zouden de kans moeten krijgen om hun putwater te laten testen. In eerste instantie stel ik voor dat via een steekproef de kwaliteit van het put-, grond- en drinkwater wordt gecontroleerd in Brakel. Slechts door een goede opvolging kunnen in de toekomst problemen worden vermeden of kunnen nu al maatregelen worden genomen.

Mevrouw de minister, hebt u van de gezondheidsinspectie Oost-Vlaanderen informatie gekregen over de situatie in de onmiddellijke omgeving van Vloesberg ? Heeft de gezondheidsinspectie al de vraag gekregen van het provinciebestuur Oost-Vlaanderen of het gemeentebestuur van Brakel om de kwaliteit van het put- of grondwater te onderzoeken ? Gaat u zelf de opdracht geven om de kwaliteit van het put- en grondwater te onderzoeken ? Zult u het initiatief nemen om met uw Waalse collega over dit probleem overleg te plegen ? Heeft het Waals Gewest al de officiële resultaten van de uitgevoerde studie meegedeeld aan de Vlaamse overheid ? De bevolking is bezorgd en wenst wat meer informatie.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik kan maar minimale informatie geven. De Spaque heeft in haar studies nog geen afbakening gemaakt van de verontreiniging, maar concludeert wel dat er geen direct gevaar is voor de gezondheid van de omwonenden. We vinden het nochtans nuttig een risicoanalyse op te maken van de gevolgen van het lekkend stort. De OVAM heeft onderzoek gevoerd naar de afvaltransporten.

Op 7 juli 2003 is er overleg geweest onder leiding van Waals minister Foret met de burgemeesters van Flobecq en Brakel, de heren Demotte en De Croo. Minister Foret heeft er een stand van zaken gegeven. Hij stelde dat het stort zorgwekkend is, maar zonder direct gevaar voor de gezondheid van de omwonenden. Op dezelfde dag heeft hij ook een brief gestuurd naar de exploitant van het stort Radar, de heer Fort, waarin die wordt verplicht om binnen een termijn van 9 maanden de nodige saneringsmaatregelen te nemen.

Byttebier

Elke particuliere putwaterbezitter die niet is aangesloten op de openbare drinkwaterleiding, kan jaarlijks een putwaterstaal laten analyseren op kosten van de Vlaamse Gemeenschap indien hij niet kan aansluiten op het waterdistributienetwerk. De drinkwaterleverancier in Brakel biedt daarnaast de mogelijkheid om op zijn kosten tweejaarlijks een putwateronderzoek te verrichten indien de particulier wel kan aansluiten op het waterdistributienetwerk. Uit de databank van de gezondheidsinspectie Oost-Vlaanderen blijkt dat er de voorbije 2 jaar geen enkele aanvraag tot putwateronderzoek is geweest. Tussen 1998 en 2004 zijn slechts twee grondwatermonsters geanalyseerd. Die twee analyses gaven aan dat het putwater ondrinkbaar was door een hoog gehalte aan bacteriën. De geleidbaarheid, een parameter voor chemische verontreiniging, lag binnen de norm, maar die was niet representatief omdat maar 2 stalen werden genomen in 6 jaar tijd.

Sinds het verschijnen van de berichten heeft niemand uit Brakel een putwateranalyse aangevraagd bij de gezondheidsinspectie. Het gemeentebestuur heeft ook geen samenwerking gevraagd, noch aan de gezondheidsinspectie, noch aan de diensten van de provincie Oost-Vlaanderen. Dat kan nog altijd gebeuren. Drinkwatermaatschappijen in de buurt van het stort hebben geen waterwinningen. Daarom kunnen ze ons geen analysegegevens bezorgen. Het is echter belangrijk om het te onderzoeken.

Een interessant instrument daarvoor zijn de LOGO Zuid-Oost-Vlaanderen en de medisch milieukundigen. Die laatste worden opgeleid tussen 1 december en 1 april. Ze zullen de milieu- en gezondheidsgerelateerde problemen samenbrengen en zo nodig doorverwijzen voor verdere analyse. We vormen dus een tandem tussen de Vlaamse gezondheidsinspectie en de medisch milieukundige. Hun opdracht is om een beperkt programma uit te werken, namelijk de gezondheidkundige opvolging doen van het stort Radar te Brakel, de acties van beperkte risico-inschatting coördineren en het overleg organiseren.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Ik begrijp dat mensen terugdeinzen om die vragen altijd opnieuw te stellen, maar dit probleem is zeker nog actueel. Niettegenstaande er verplichtingen zijn opgelegd, is er nog steeds niets gebeurd. De vervuiling stroomt met het grondwater mee de Dender in. Vlaanderen krijgt de Waalse vervuiling. Uit de

studie blijkt dat elke waterafdichting onder de oppervlakte ontbreekt. Alle inspanningen die we aan de Dender doen, hebben dus geen nut.

Daarom ben ik verheugd dat u dit initiatief neemt, mevrouw de minister. Een beperkt programma is goed. Professoren hebben gezegd dat er benzeen in het water zit. Dat zijn niet de minsten, die weten waar ze mee bezig zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de problematiek van partnergerelateerd en intrafamiliaal geweld

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de problematiek van partnergerelateerd en intrafamiliaal geweld.

Mevrouw Marijke Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, intrafamiliaal geweld is geen individuele, maar een maatschappelijke verantwoordelijkheid. De samenleving moet durven erkennen dat geweld binnen het gezin niet mag worden getolereerd en dat er iets aan kan en moet worden gedaan. Uit verschillende onderzoeken en cijfermateriaal blijkt dat huiselijk geweld en mishandeling van kinderen en ouderen blijft toenemen. Mevrouw de minister, zowel u als de federale overheid hebben hierin een verantwoordelijkheid.

Recentelijk heeft de federale minister van Volksgezondheid het initiatief genomen om alle huisartsen richtlijnen te geven over huiselijk geweld en mishandeling van kinderen en ouderen. Hij heeft op die manier het probleem opnieuw in de actualiteit gebracht.

We hebben in deze commissie al verschillende keren uitvoerig gediscussieerd. We kwamen daarbij unaniem tot een voorstel van resolutie betreffende de opvang en huisvesting van personen die het slachtoffer zijn van partnergerelateerd en intrafamiliaal thuisgeweld. Dit voorstel van resolutie is zowel in de commissie als in de plenaire vergadering unaniem goedgekeurd.

Dillen

Verskillende vormen van geweld, zowel psychisch, fysisch, seksueel als structureel, blijven toenemen. In de resolutie werden verschillende maatregelen en initiatieven aangekondigd. Dat kan ook op andere terreinen. Mevrouw de minister, u zou bij opvoedingsondersteuning meer aandacht kunnen besteden aan geweld in het gezin. Ouders moeten de kans krijgen om opvoedingsvaardigheden te leren. Dat is niet altijd evident in de praktijk. Dat kan bijvoorbeeld via het stellen van grenzen en het leren straffen en belonen. Zo krijgen de ouders ook de kans om van gedachten te wisselen met andere ouders.

Er zijn niet alleen de problemen van partner- en kindergeweld, ook ouderenmishandeling is een onderschat, maar bijzonder ernstig probleem. Ik verwijs naar een recent artikel in Knack waarin een onrustwekkend beeld werd geschetst over ouderenmishandeling. Hieruit blijkt duidelijk dat het belangrijk is om meer aandacht te besteden aan de bekendmaking van dit probleem, om ouderen te stimuleren steun te zoeken als ze het slachtoffer worden van mishandeling. Het is ook belangrijk dat hulpverleners worden gesteund om het probleem te begrijpen, te herkennen en gepast op te treden. Gerichte informatiecampagnes en de vorming van huisartsen zijn belangrijk, maar we moeten daar ook gezinshulp en thuisverpleging bij betrekken.

We weten allemaal dat geweld op ouderen vaak het gevolg is van een zorgsituatie die te zwaar wordt. De vorming en de deskundigheidsbevordering van mantelzorgers, alsmede erkenning en waardering zijn hierbij zeer belangrijk. Er moet ook worden gezorgd voor voldoende professionele opvang en hulpverlening ter ontlasting van de mantelzorgers.

Vandaag moeten we in de praktijk helaas vaststellen dat de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden om het geweld in het gezin en in de samenleving op een efficiënte en gecoördineerde manier aan te pakken, verdeeld zijn. Het is dan ook dringend nodig dat er werk wordt gemaakt van een coherent beleid om het probleem van het intrafamiliaal geweld in te perken. Er moet ook iets worden gedaan aan de versnipperde aanpak. De oprichting van een overlegcomité dat alle betrokken ministers en actoren samenbrengt, is dringend nodig.

Mevrouw de minister, welke initiatieven hebt u reeds genomen op het vlak van preventie van partnergerelateerd of intrafamiliaal thuisgeweld? Wat

is de concrete inhoud en wat zijn de resultaten van de reeds genomen en uitgewerkte initiatieven? Worden er nieuwe initiatieven gepland? Op welke manier hebt u gevolg gegeven aan de resolutie in verband met de opvang en de huisvesting van personen die het slachtoffer zijn van partnergerelateerd of intrafamiliaal thuisgeweld? Wat is uw standpunt in verband met het verzoek tot oprichting en organisatie van een overlegcomité of een rondetafelconferentie die specifiek gericht is op deze problematiek, en waarbij alle betrokken ministers en andere verantwoordelijken op het Vlaamse en op het federale niveau worden samengebracht om een gecoördineerd en doeltreffend beleid uit te werken? Hebt u terzake reeds initiatieven genomen?

Hebt u in de context van het bestaande overleg dit probleem al ter discussie voorgelegd aan de bevoegde federale ministers met het verzoek tot het uitwerken van specifieke maatregelen? Ik denk onder andere aan de aandacht voor de rechtspositie van de jongeren, aan de uitwerking van een juridisch kader voor de bestraffing van psychisch geweld in familiaal verband, aan een betere afstemming tussen welzijn en justitie en tussen hulpverleners en politie en aan het strafbaar maken van geweld op kinderen binnen de opvoeding. Welke resultaten werden al bereikt als gevolg van dit overleg?

In de context van de opvoedingsondersteuning is het belangrijk aandacht te besteden aan geweld binnen het gezin. Op welke manier doet u dat bij de toekenning van de budgetten en de ondersteuning van initiatieven? Om het probleem van geweld op kinderen en ouderen te kunnen begrijpen en herkennen en om op een gepaste wijze te kunnen handelen, is er nood aan gerichte campagnes voor en aan vorming van hulpverleners. Welke aandacht besteedt u daaraan? Welke specifieke initiatieven inzake vorming en deskundigheidsbevordering van mantelzorgers werden al uitgewerkt?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, collega's, intrafamiliaal geweld is een zeer complexe aangelegenheid. Zowel kinderen als ouderen kunnen er het slachtoffer van worden. Ik vind het goed dat de federale ministers aan bewustmaking willen doen bij de huisartsen. Dat is een zeer goede aanvulling op de campagne 'Breek de stilte'. Die campagne is opgestart door mijn voorgangster, minister Vogels, in samenwerking met toenmalig federaal minister Onkelinx.

Byttebier

Op Vlaams niveau werd naar aanleiding van die campagne gezorgd voor de verspreiding van affiches met het nummer van Tele-Onthaal. Bovendien werden er ook folders verspreid met onder andere de adressen van de CAW's. Die bieden residentiële opvang en ambulante hulp. In 2002 werden er kleinere affiches verspreid en werd de folder herdrukt in 15 talen, zodat ook allochtone vrouwen in hun eigen taal kunnen worden bereikt.

De campagne in verband met kinderen die het slachtoffer zijn van een schokkende gebeurtenis, heeft ertoe bijgedragen dat volwassenen sterk worden gewezen op hun rol in het herkennen van en het reageren op signalen van kinderen. Er werd ook al vorming gegeven op hogescholen en aan professionele hulpverleners, leerkrachten, onthaalmoeders en vrijwilligers.

In verband met de preventie van kindermishandeling heeft Kind en Gezin een aantal acties lopen waarbij verschillende kanalen worden gebruikt. Ik ben vooral geïnteresseerd in de POS-schaal, waarbij POS staat voor problematische opvoedingssituatie. De verpleging aan huis hanteert die schaal, wat betekent dat er kan worden doorverwezen indien er een vermoeden van of een risico op een POS is. Die schaal is een recent instrument, erg praktijkgericht ontwikkeld door professor Helinckx van de KU Leuven. Ook de leidend ambtenaar van Kind en Gezin volgt het gebruik van die schaal heel nauwgezet. De POS-schaal is een nieuw instrument dat uiteraard zal moeten worden geëvalueerd. We zullen moeten nagaan in hoeverre er inderdaad detectie gebeurt en in welke mate er wordt doorverwezen.

In verband met de positieve ondersteuning van de relatie tussen ouder en kind, is er de videofilm 'Samen lukt het', die bedoeld is om kindermishandeling te voorkomen. Die film wordt verspreid door Kind en Gezin.

Een gemengde werkgroep met vertegenwoordigers van justitie en van Kind en Gezin heeft in samenwerking met de vertrouwenscentra gewerkt aan een plan om de concrete samenwerking tussen justitie en de welzijnsactoren te verbeteren. Het resultaat van dat werk is een gemeenschappelijke brochure en vooral een gemeenschappelijke visie op de wijze waarop het probleem moet worden aangepakt en waarop aan preventie moet worden gedaan.

In 2003 hebben de vertrouwenscentra een extra subsidie gekregen om een deeltijdse werkkraacht aan te werven. Dat was een gevolg van het verhoogde aantal meldingen. Dat verhoogde aantal meldingen wijst er niet noodzakelijk op dat de incidentie is gestegen, maar wel dat er meer aandacht wordt besteed aan de problematiek en dat er meer wordt gezocht naar een antwoord.

De Bijzondere Jeugdbijstand heeft een belangrijke preventieve rol en moet in de context van de opvoedingsondersteuning zorgen voor de versterking van de ondersteunende netwerken en voor de kennisoverdracht in verband met het opvoeden van een kind, die vroeger werd verzorgd door families en bureaus. De BJB zal vooral werken aan een verhoging van de draagkracht van ouders en een vermindering van hun draaglast door te wijzen op de pedagogische vaardigheden die bruikbaar zijn in opvoedingssituaties. Er zal heel contextgericht worden gewerkt.

U weet dat we ervoor kiezen om in de mate van het mogelijke ambulante werking tot stand te brengen. Het is de bedoeling dat er samen met het gezin op korte termijn wordt ingegrepen. Een aantal weken geleden heb ik die BJB-formule gedetailleerd uitgelegd. Ik heb toen duidelijk gemaakt hoe er binnen 24 uur kan worden gereageerd en hoe er met het hele gezin kan worden samengewerkt.

Ik vind het zeer belangrijk dat er voldoende aandacht wordt besteed aan ouderenmisbehandeling. In het zuidoosten van Vlaanderen hebben we in het verleden zeer goede ervaringen gehad met een meldpunt voor ouderenmisbehandeling. We hebben er dan ook voor gezorgd dat er op dit ogenblik vijf provinciale steunpunten zijn en een Brussels.

De federale overheid heeft een aantal maatregelen genomen waardoor er meer rechten worden gegeven aan slachtoffers van partnergeweld. De strafmaat werd verhoogd tot 1 jaar voor opzettelijke slagen en verwondingen. De dader kan bovendien worden verwijderd uit de echtelijke verblijfplaats. Het is zelfs mogelijk dat de gemeenschappelijke woning wordt toegekend aan het slachtoffer. Die maatregelen van de federale overheid zijn op de leest geschoeid van de resultaten van de werkgroep die ik zo-even heb vermeld.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Er is de voorbije jaren

Dillen

wel degelijk gewerkt rond deze bijzonder tragische problematiek.

Ik zeg niet dat mannen geen slachtoffer kunnen worden van partnergerelateerd geweld, maar de slachtoffers zijn toch vooral vrouwen. Kinderen durven uit angst bovendien vaak niet over de probleemsituatie praten. Ze zijn vooral bang voor de reacties van de ouders.

We hebben in dit parlement een heel uitvoerige resolutie goedgekeurd, waarin heel concrete zaken onder de aandacht van de Vlaamse regering werden gebracht. Ik heb daarover niet veel gehoord in uw antwoord, met uitzondering van het overleg met de federale overheid en de strengere bestraffing. Ik zal dus nog een aantal schriftelijke vragen stellen. Ik ben immers benieuwd om te vernemen welke acties er zijn ondernomen in verband met wetenschappelijk onderzoek, laagdrempelige vormen van ondersteuning en diversificatie van opvangmogelijkheden. We hadden ook gevraagd om extra aandacht te besteden aan allochtone vrouwen. Uit cijfers en uit mijn praktijkervaring blijkt dat ze vaak het slachtoffer zijn van partnergerelateerd geweld.

Minister Adelheid Byttebier : Mevrouw Dillen, voor een uitgebreid antwoord op de vraag naar het gevolg dat werd gegeven aan die resolutie, verwijs ik naar het gecoördineerde antwoord van minister-president Somers op een vraag van de heer Ramoudt van 16 december 2003. Daarin zult u al veel antwoorden terugvinden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over herstelbemiddeling

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over herstelbemiddeling.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, uit een on-

derzoek van de KU Leuven dat nog maar enkele weken oud is, blijkt dat herstelgericht groepsoverleg het recidivisme bij jongeren doet dalen. Bij herstelgericht groepsoverleg is het eigenlijk de bedoeling te komen tot een intentieverklaring van de daders ten aanzien van het slachtoffer. Ik denk dan aan verontschuldiging aanbieden, de schade vergoeden en andere zaken. Het is ook de bedoeling dat de daders komen tot een intentieverklaring ten aanzien van zichzelf. Ik denk daarbij aan therapie, vorming en zinvolle vrijetijdsbesteding. Het is, ten slotte, ook de bedoeling dat er een intentieverklaring ten aanzien van de maatschappij komt. Ik verwijs in dat verband naar gemeenschapsdienst en vrijwilligerswerk.

De onderzoekers hebben vastgesteld dat er een aantal zeer positieve conclusies kunnen worden getrokken in verband met het herstelgericht groepsoverleg. Ze zeggen dat jongeren het appreciëren dat ze voor hun verantwoordelijkheid worden geplaatst en dat de slachtoffers voelen dat ze niet in de kou blijven staan. Meer dan 75 percent van de daders en van de slachtoffers zijn tevreden over wat er uit de bus komt. Het enige minpunt is dat ze beter voorbereid hadden willen zijn. Uit het onderzoek is ook gebleken dat 90 percent opnieuw zou kiezen voor herstelgericht groepsoverleg.

Op dit ogenblik is er geen wettelijk kader voor de herstelbemiddeling. Een en ander is dus afhankelijk van de goede wil van de jeugdrechters.

Wanneer inderdaad blijkt dat het herstelgericht groepsoverleg positieve resultaten met zich meebrengt, kunnen we daarover alleen maar verheugd zijn.

Op termijn kan dat leiden tot minder plaatsing in de instellingen, op voorwaarde dat er een structurele toename komt, gekoppeld aan een aanzienlijke toename van de financiële middelen.

De uitwerking ervan moet federaal gebeuren en worden ingeschreven in het jeugdrecht, tenminste als men ervoor kiest het een wettelijk kader te geven. De gevolgen ervan behoren wel tot de Vlaamse bevoegdheid. Wij vernamen dat de federale minister aan een kadernota voor een nieuw jeugdrecht werkt. Wij hebben ook vastgesteld dat zij vreest dat de herstelgerichte maatregelen om jongeren op het rechte pad te brengen niet zullen worden ingeschreven in het jeugdsanctierecht. Er zou ook een afspraak zijn dat zij van de federale minister van Justitie de opdracht had gekregen om het werkveld te consulteren over de belangrijke aspecten voor het nieuwe jeugdrecht.

Byttebier

Het is heel belangrijk dat vanuit Vlaanderen ten aanzien van de federale minister van Justitie duidelijk wordt geformuleerd wat van belang is voor een nieuw jeugdsanctierecht.

Welk standpunt neemt de minister in ten aanzien van de herstelbemiddeling? Is zij bereid bij haar federale collega te pleiten voor een structurele uitbouw van de herstelbemiddeling en het organiseren van een wettelijk kader?

Op welke wijze is de minister bereid om dit in de toekomst ook in de praktijk te ondersteunen? Welke initiatieven zijn er al genomen? Volgens de pers heeft de minister overlegd met de kinderrechtencommissaris, met mensen van de gemeenschapsinstellingen, met bemiddelaars, academici en met de jeugdrechters. Welke resultaten zijn er uit het overleg gekomen en zijn er al besluiten uit getrokken?

Ik citeer even de minister. 'In Vlaanderen bestaat er een consensus dat alternatieve maatregelen, zoals herstelbemiddeling en leerprojecten voor delinquente jongeren, erg goede resultaten opleveren en dat ze deel moeten uitmaken van het jeugdrecht.' Overweegt de minister om de resultaten van het overleg ook voor bespreking voor te leggen aan de commissie Welzijn in het Vlaams Parlement, zodat kan worden nagegaan wat de meerderheid van de parlementsleden daarover vindt? Dit slaat ook op het standpunt dat de minister officieel zal vertolken vanuit de Vlaamse Gemeenschap bij de federale minister van Justitie.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijn antwoord zit vervat in het antwoord dat ik op de actualiteitsvraag tijdens de tweede helft van februari heb gegeven. Op de kadernota die op 13 februari federaal is goedgekeurd, hebben wij onmiddellijk positief gereageerd. Wij vonden het goed dat het dossier eindelijk was gedeblokkeerd. De vroegere situatie zorgde ervoor dat de alternatieve initiatieven voor jongeren nog altijd in een experimentele fase blijven zitten, bij gebrek aan een nieuw jeugdrecht.

Ons standpunt is vertaald in 5 krachtlijnen. Wij willen een sui generis benadering van het jeugdrecht met een grote openheid voor herstelbemiddeling, en niet zomaar een wijziging van het bestaande jeugdrecht. Wij hebben ervaring opgedaan met verschillende projecten, en hebben dat gekoppeld aan onderzoek. Het laatste onderzoek werd door pro-

fessor Walgraeve gevoerd. Zijn bevindingen zijn publiek gemaakt. Het belang en de efficiëntie van de herstelbemiddeling is toen duidelijk aangetoond.

Ook in de Bijzondere Jeugdzorg hebben wij de ondersteuningsstructuur OSBJ verder financieel ondersteund. Zowel het onderzoek als de ervaring op het terrein bevestigen dat wij in Vlaanderen de juiste keuzes maken. OSBJ heeft in 2003 125.000 euro gekregen en dat bedrag werd uitgebreid. In totaal werd op de begroting 2004 in 522.000 euro voorzien om de diensten rond herstelbemiddeling beter te ondersteunen.

Het is belangrijk dat jeugdrechters en de gerechtelijke instanties een duidelijk beeld hebben van de lopende projecten. Daarom werken we nu aan een soort aanspreekpunt. Gerechtelijke instanties die er contact mee opnemen, vinden er het gedifferentieerd aanbod zoals dat nu in Vlaanderen is opgebouwd, met dader-slachtofferhulp, bemiddeling, vorming enzovoort.

Het overleg met jeugdrechters, academici, de Kinderrechtencommissaris, gemeenschapsinstellingen en dergelijke, waarover u het had, heeft inderdaad plaatsgevonden. U vraagt dit hier te bespreken. Ik ga de conclusies van dat overleg in eerste instantie voorleggen aan de Vlaamse regering, zodat die een gemeenschappelijk standpunt kan innemen ten aanzien van de federale overheid. Ik kan u wel al zeggen dat die conclusies volledig in de lijn liggen van de moties die hier werden goedgekeurd. Zowel parlement als regering en middenveld hebben dezelfde appreciatie van die aanpak van moeilijke jongeren.

U had vragen over die recente ontwikkeling. Toen ik een persoonlijk onderhoud had met minister Onkelinx, bestond er een zeer grote openheid om de ervaring van de Vlaamse Gemeenschap mee in rekening te brengen: vandaar de consultatierondes en de terugkoppeling. Ik heb begrepen dat minister Onkelinx sneller met haar wetsvoorstel voor de dag wil komen dan ze eerst had gepland. Ze zou dit reeds tegen het einde van deze maand willen voorleggen aan de federale regering. Dat was wat verrassend, maar het is een goed teken dat daar werk van wordt gemaakt.

Daarom zullen wij onze bevindingen heel snel overmaken. De minister kent al onze standpunten terzake, maar wij willen dat zeer snel formaliseren. Zij zal haar wetsontwerp zeer zeker voorleggen aan de gemeenschappen, waarbij ze zich laat inspireren door de ervaringen in Vlaanderen. Dat bleek

Byttebier

trouwens ook uit de verklaringen van haar raadgeefster in de kranten. Dat stemde me tevreden.

In welke mate dit wordt verankerd in de federale wet, zal de eerstkomende weken moeten blijken, maar we gaan ervoor.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp natuurlijk dat u eerst de resultaten van dit overleg met academici en jeugdrechters wilt voorleggen aan de Vlaamse regering, om een gemeenschappelijk standpunt te kunnen formuleren. Het ware echter toch misschien nuttig dat we de resultaten per onderdeel van dit overleg kunnen krijgen, nadat dit werd voorgelegd aan de regering. Dan kunnen we in deze commissie nagaan in welke mate er terzake een consensus is.

Mijnheer de voorzitter, na het paasreces zullen we hier niet heel veel meer te doen hebben, want ontwerpen en voorstellen van decreet kunnen dan toch niet meer worden behandeld. Misschien is het wenselijk dan een uurtje te reserveren om dit te bekijken, zodat ook dit ter overweging van onze federale collega's kan worden meegegeven.

De voorzitter : We zullen dit bespreken bij de regeling van de werkzaamheden.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 18.37 uur.*
